

Saber ser, saber estar

Saber ser i saber estar comprèn l'esfera privada i pública de les persones. Saber ser implica ser capaç de desenvolupar un pensament estructurat i crític, racional i constructiu, així com també el gust per l'aprenentatge i el creixement personal. Per altra banda, saber estar involucra un seguit de competències socials, com la construcció d'un discurs coherent, el respecte i l'estima envers els altres i el seu l'entorn, l'assumpció de responsabilitats, el comportament correcte... **Saber ser i saber estar són, doncs, dos dels eixos essencials de la filosofia de la nostra escola, estretament relacionats amb la ciència, l'ètica i l'estètica per mitjà de les competències.** S'entronquen amb les nostres finalitats educatives, sentir, estimar i pensar, les quals es concreten respectivament en les competències de salut i benestar, d'autonomia i iniciativa personal i, específicament, en la competència de respecte i estima, que consisteix en ***"actuar amb respecte i estima cap a les persones i espais compartits, emprant les bones maneres en les relacions socials i valorant la bellesa i harmonia dels espais"***. S'engloben aquí elements diversos com la integritat, reconeixent els errors i responsabilitzant-se de les conseqüències; el respecte, sent solidaris amb els companys, respectant i valorant la feina i el temps dels altres; l'esperit crític i constructiu, demostrant capacitat autocrítica, evitant l'autocomplaença i essent exigent amb un mateix; el compromís i la proactivitat, tenint voluntat de superar les expectatives; i la responsabilitat i autonomia, essent capaços d'assumir les seves funcions i responsabilitats.

L'objectiu de l'escola és formar ciutadans: ciutadans responsables, crítics, objectius, informats, respectuosos... i un llarg etcètera d'adjectius que garanteixin una ciutadania preparada per a afrontar els múltiples reptes que s'aniran desplegant en el món actual a mesura que avanci el segle. Cal

ser conscients que ens trobem en un moment decisiu de la història de la humanitat: els ecos de les resolucions que s'adoptin avui repercutiran àmpliament més enllà del present més immediat.

Tots aquests reptes, als quals els futurs ciutadans s'hauran d'enfrontar, es presenten, evidentment, en un doble vessant, el personal i el social; és per això que a la nostra escola treballem per al correcte desenvolupament de les intel·ligències intrapersonal i interpersonal, incloses en la competència d'aprendre a aprendre, i estem convençuts que resulta i resultarà fonamental en la societat actual i futura[1]. No cal dir que, com a ciutadans, hauran de ser capaços de conviure en societat, desenvolupar-se com a adults entre els seus iguals i adaptant-se de manera eficaç a un entorn que canvia de manera constant. És per aquesta raó que volem dotar els nostres alumnes amb totes les qualitats mencionades anteriorment per tal que puguin prendre les millors decisions, reflexionades i meditades, tant les de caire personal com les que tinguin conseqüències de caire més social.

A fi que això sigui possible, **proposem una sèrie de reptes als alumnes en forma de participació en activitats que contribueixen al bon funcionament de l'escola i, des de ben petits, els donem la responsabilitat de parcel·les de feina concretes.** I tot seguint amb la línia pedagògica que prediquen actualment un gran nombre d'institucions i experts[2], i en la qual l'escola té una àmplia tradició i arrelament, **els atorguem un reconeixement, tant de manera individual com col·lectiva, per les tasques dutes a terme de manera correcta.**

La concreció resultant d'això és que a l'escola treballem basant-nos en un projecte educatiu que incorpora aspectes com la Vida Social[3], un dels fonaments inextricables del nostre projecte educatiu al llarg de tota la nostra història, que inclou particularitats com els Colors, els Càrrecs, o bé, el menjador, el qual seguint amb l'ideari del mestre Pere Vergés

es manté com a espai educatiu ineludible, centre de socialització d'alumnes i professors; un lloc per a compartir en un moment en què la soledat acompanya cada cop més els individus, per a menjar en societat amb el que això comporta: assumpció de pautes de comportament i bones maneres, hàbits d'autonomia, respecte, empatia...

Però anem per parts. **La Vida Social** pretén ser un tast, una **introducció a les responsabilitats que, com a adults, acompanyaran els nostres alumnes durant tota la seva vida**. Per tal que puguin adquirir aquelles habilitats que els ajudaran a esdevenir ciutadans proactius, responsables i respectuosos, incorporarem propostes educatives com els **Càrrecs**, els quals fonamenten el desenvolupament del sentit de la responsabilitat i de la participació, prenent consciència del funcionament de l'engranatge social i contribuint a millorar-lo. Així doncs, la finalitat no és imposar una càrrega ineludible als nostres alumnes, sinó aconseguir que se sentin implicats en l'evolució del projecte educatiu en què participen, transmetre'ls que la feina que duen a terme és important i útil, i aconseguir que la seva motivació per participar-hi sigui sempre intrínseca i no hagi de ser mai extrínseca[4].

El mateix passa amb els **Colors**, no es tracta de fomentar la competitivitat en va, ja que per això no caldria agrupar els alumnes de manera permanent durant la seva escolarització. El que es pretén és inculcar el sentit de pertinença i fer-los veure que de la seva implicació i el seu esforç individual en depèn l'èxit col·lectiu del seu respectiu color; aconseguir que sentin que les seves accions i actituds tenen unes implicacions i conseqüències, i fer que entenguin que tenen una responsabilitat envers el col·lectiu al qual pertanyen. Del que es tracta, en el fons, és de reproduir, a menor escala, les estructures funcionals de la societat en la qual s'hauran d'incorporar de la manera més satisfactòria possible. Des de l'escola estem convençuts que no hi ha tasques insignificants perquè per al funcionament correcte d'un gran

engranatge cal que fins i tot la part més petita funcioni de manera adequada. És per això que intentem transmetre als alumnes la importància de realitzar cada tasca amb tots els sentits, dedicant-hi tota l'atenció i cuidant tots els detalls, ja que és d'aquesta manera que ens sentim realitzats i duem a terme una bona feina.

Evidentment, no sempre ens en sortim perquè ni els que participem de la construcció i posada en pràctica d'aquestes idees excepcionalment belles no som perfectes, omnipotents i omnipresents, ni ho són tampoc els nostres alumnes. Però, malgrat que els resultats de tot això no siguin observables de manera immediata, sí que és cert que per norma general els antics alumnes recorden aquestes peculiaritats de l'escola amb estima i afecte, i acostumen a sentir-se, en certa manera, orgullosos d'haver-ne participat.

Estem convençuts, també, que el **Menjador** ha de ser un espai educatiu més, **un espai educatiu especialment important per al saber estar, en el qual es procuri crear un context que ofereixi als alumnes una oportunitat d'enriquiment i aprenentatge on es transmetin els valors i les actituds que influiran en la formació integral de cada alumne.** Aquesta estona de l'àpat és el moment de conviure en comunitat, de demostrar que ens sabem comportar en societat, que som respectuosos amb les normes i també amb els companys i els professors... però també és el moment d'adquirir hàbits d'autonomia i higiene, de salut i de socialització, d'acostumar-se a menjar de tot i adquirir responsabilitats socials i col·lectives ja que el bon funcionament del menjador és cosa de tots. És també un lloc especialment indicat per aprendre les normes de comportament davant de qualsevol situació; i a la vida, els àpats són moments d'interacció social, tant de caire professional com personal. Els menjadors són espais on es tanquen acords, entrevistes, se celebren reunions o, en un altre ordre de situacions, es possibilita la interacció i la relació personal amb els altres. Nosaltres

creiem en la importància de saber estar, per això des de l'escola volem ajudar els alumnes a saber estar en totes aquests tipus d'àpats de la millor manera possible.

Per acabar, resulten especialment rellevants dos exemples per a il·lustrar la filosofia de *saber ser*, *saber estar* que es proposa des de l'escola:

- Acostumar-se a menjar de tot, com a metàfora d'atrevir-se a descobrir coses noves, de tenir una ment oberta, d'assumir el canvi com a font de possibilitats i de no tenir por d'allò que és nou i diferent.
- Mostrar que no hi ha tasques petites. Cal entendre que per a fer bé les coses és necessari valorar l'esforç que cal dur a terme per arribar a les metes establertes, que s'ha de reconèixer la importància de dedicar l'estona adequada a cada feina i posar-hi l'atenció necessària per tal que surtin bé, tot descobrint el plaer i l'orgull de la feina ben feta i la tasca acabada.

---

[1] Generalitat de Catalunya – Ateneu. (s.f.). [Competències bàsiques versus intel·ligències múltiples](#).

Generalitat de Catalunya. (2012, 10 enero). [Què són les intel·ligències múltiples?](#)

[2] Vander Ark, T. (2018, 24 juliol). Why High School Students Deserve Extended Challenges.

Marina, J. A. (2011, 1 julio). [La Motivación](#).

[3] La Vida Social contempla l'escola com una societat en la qual els alumnes prenen part, desenvolupant les funcions que

tenen assignades (Càrrecs) i participant del creixement del seu col·lectiu (Color).

[4] La motivació intrínseca és aquella que parteix del propi subjecte, per contra de l'extrínseca, que és aquella que depèn de recompenses externes.